

Ang Sulat ni Pablo sa mga TAGA-COLOSAS Pasayod

Ini hay gingsulat ni Apostol Pablo para sa mga nagatuo sa Colosas, isa ka syudad sa Asia Menor sa este ng Efeso. Bukon si Pablo ang nagpatindog ng iglesya sa ini nga lugar, pero sakop ini ng iya responsibilidad kay nagsugò siya diri ning mga miyugserbisyo halin sa Efeso.

Nagsulat si Pablo kay nasayuran niya nga may mga manunudlò nga bukon matuod didto sa mga nagatuo, ngani gusto niya dipinsahan ang Maayong Balità agud ang mga nagatuo hay indi magbaton sa sala nga mensahe kay ginatudlò ng adtong mga tawo nga kahinangyan sambahon “ang mga espiritu” para magkaigwa ning relasyon ang tawo sa Dios kag magkaigwa ning kaluwasan. Ginapaandaman ni Pablo ang mga nagatuo sa Colosas nga indi magpati sa mensahe nga kahinangyan maghuman sinda ning mga ritwal kag sundon gid ang parti sa Adlaw nga Inugpahuway*, sa mga pyesta, sa mga pagkaon kag iban pa; kundì magtuo lang sinda kay Kristo Hesus.

Ini ang kabilugan ng ginatudlò diri ni Pablo parti kay Kristo Hesus: siya lang ang makakatao ning kaluwasan paagi sa aton pagtuo sa iya. Gingklaro gid ni Pablo kung sin-o si Hesus: ang iya pagka-Dios, ang pagtuga ng Dios ng kalibutan paagi sa iya kag siya ang una nga nabanhaw.

Bilang nagatuo kay Hesu-Kristo, dapat patuyaran naton ang iya maayo nga kinaugali.

Ang Pagpangamusta

¹ Ako si Pablo nga naging apostol* ni Kristo* Hesus paagi sa kabubut-on ng Dios. Nagapangamusta ako kag si Timoteo nga aton utod sa pagtuo ² sa indo nga mga balaan nga tawo ng Dios, nga matutom nga mga kauturan sa pagpakig-isa kay Kristo dirà sa syudad ng Colosas.

Kabay pa nga mabaton nindo ang grasya* kag katawhayan* halin sa Dios nga aton Amay.

Ang Pangamuyò ni Pablo para sa mga Nagatuo

³ Nagapasalamat kami permi sa Dios nga Amay ng aton Ginoong Hesu-Kristo sa pangamuyò namon para sa indo, ⁴ tungod nabatian namon ang indo pagtuo kay Kristo Hesus kag ang paghigugmà nga ginapakità nindo sa tanan nga balaan nga tawo ng Dios. ⁵ Ginahuman nindo ini tungod sa ginalauman nindo nga gingtagana para sa indo sa langit. Nabatian nindo nang una ini nga paglaom nang mabaton nindo ang matuod nga mensahe parti sa Maayong Balità*, ⁶ nga gingwali sa indo. Niyang ginapalapnag ini sa bilog nga kalibutan. Ini hay nagatao ning padayon nga pagpakamaayo sa mga tawo aber diin nga lugar; pareho ng natabò sa indo, tunà nang mabatian nindo kag naintindihan ang kamaturan parti sa pagpakamaayo ng Dios. ⁷ Natunan nindo ini kay Epafras, ang aton palanggà kag amon kapareho nga ulipon ni Hesus. Siya hay matutom nga miyugserbisyo ni Kristo bilang

amon sakli para sa indo. ⁸ Gingpasayod da ni Epafras sa amon ang indo paghigugmà sa mga kauturan paagi sa bulig ng Èspiritu.

⁹ Ngani tunà nang mabatian namon ini, padayon kami nga nagapangamuyò para sa indo. Nagapangabay kami sa Dios nga mapunò kamo ng tanan nga espirituhanon nga kamayad kag pang-intindi agud masayuran nindo ang kabubut-on ng Dios. ¹⁰ Paagi diri, magakabuhì kamo nga nagugustuhan ng Ginoo, para makakapalipay sa iya ang tanan nindo nga pagkabuhì, maging mabinungahon ang tanan nindo nga maayo nga hinimuan kag magadugang ang indo pagkakilaya sa Dios.

¹¹ Ginapangamuyò da namon nga palig-unon niya kamo paagi sa bulig ng iya makatitin-gaya nga gahom, agud aber ano ang matabò makatiis kag makaagwanta kamo nga may kalipay. ¹² Magpasalamat kamo sa Dios nga aton Amay kay ginghuman niya kamo nga angay makaibahan ng iya mga balaan nga tawo, agud makabaton ng panublion sa gingharian niya nga sobra kahayag. ¹³ Gingluwas niya kita halin sa gahom ng kaduyom kag gingsaylo sa gingharian ng iya palanggà nga Ungà. ¹⁴ Paagi sa pagpakig-isa naton sa iya Ungà, kita hay gingtubos niya, ang gusto hambayon, gingpatawad kita sa aton mga kasal-anan.

Si Kristo ang Pinakamataas sa Tanan

¹⁵ Si Kristo hay kapareho ng Dios, paagi sa iya makikità naton kung sin-o ang Dios nga indi makità. Siya hay yarà na bago pa nagtunà ang

tanang, siya ang pinakaimportante kag pinakamakagagahom sa tanang nga gingtuga.* ¹⁶ Kay paagi sa iya, gingtuga ng Dios ang tanang nga butang sa langit kag sa dutà, nakikità man o indì. Ini hay ang mga nagaharì, mga miyug-dumaya, mga pinunò kag mga may otoridad sa espirituhanon. Ang tanang hay gingtuga paagi kay Kristo kag para sa iya. ¹⁷ Siya hay yarà na bago pa natuga ang tanang nga butang kag paagi sa iya ang tanang hay nabutang sa tamà nga lugar.

¹⁸ Kag siya ang uyo ng iya lawas, nga imaw ang mga nagatuo sa iya. Siya ang ginahalinan ng tanang kag ang una nga nabanhaw sa mga patay,† agud siya ang pinakauna sa tanang. ¹⁹ Kay gusto ng Dios nga ang tanang niya nga pagka-Dios hay yarà kay Kristo ²⁰ kag paagi kay Kristo, mapabalik ng Dios sa iya ang tanang nga gingtuga niya. Ngani nagkaigwa liwat ning maayo nga relasyon sa iya ang tanang nga gingtuga sa dutà kag sa langit, paagi sa dugò‡ ni Kristo sa krus.

²¹ Dati, kamo hay wayà relasyon sa Dios kag kaaway niya tungod sa indo malain nga mga hunahunà kag mga hinimuan. ²² Pero niyan, gingpabalik kamo liwat ng Dios paagi sa pagkamatay ni Kristo. Agud kamo hay maging wayà ning kasal-anan, wayà ning kapintasan kag wayà ning may maiakusar sa atubangan ng Dios, ²³ kung nagapadayon kamo nga may malig-on kag matutom nga pagtuo kag indì kamo

* **1:15** 1:15 Sa Griego, siya ang panganay sa tanang nga mga gingtuga. † **1:18** 1:18 Sa Griego, siya ang panganay sa mga namatay. ‡ **1:20** 1:20 Paagi sa dugò: gusto hambayon paagi sa iya pagkamatay sa krus.

maduyaang ning paglaom sa Maayong Balitâ. Ini hay indo nabatian kag ginawali sa bilog nga kalibutan kag ako, si Pablo hay naging miyugserbisyo nga nagawali ng ini nga Maayong Balitâ.

Ang Kalipay ni Pablo sa iya Kahugaan

²⁴ Niyan nalilipay ako sa mga kahugaan nga natatabò sa akon para sa indo, kay paagi sa ini nga kahugaan sa akon lawas, ginapadayon ko ang mga kahugaan nga ging-antos ni Kristo para sa iya lawas, nga imaw ang mga nagatuo sa iya. ²⁵ Ako hay naging miyugserbisyo para sa mga nagatuo kay gingsalig ng Dios sa akon nga iwali ang bilog niya nga mensahe para sa indo kaayuhan. ²⁶ Ini nga mensahe nga wayà masayuri ng mga tawo hay gingtagò tunà pa nang una nga mga tyempo. Pero niyan, gingpasayod niya ini sa iya mga balaan nga tawo. ²⁷ Niyan ang gusto ng Dios hay ipasayod kung mauno kaabunda kag makatitingaya ang iya kaayo sa indo nga mga bukon Judio, nga dati anay hay wayà gingpasayura. Kag ang mensahe hay imaw ini: si Kristo hay yarà sa indo kag ini ang kasiguruhan ng indo paglaom nga makakabaton kamo ning makatitingaya kag kaayo-ayo sa kahimayaan ng Dios sa paabuton.

²⁸ Ngani ginawali namon nga may bug-os nga kamayad si Kristo paagi sa pagpaandam kontra sa salà kag pagtudlò ning tamà sa kada isa, agud madaya namon sa atubangan ng Dios ang kada isa nga perpikto sa inda pagpakig-isa kay Kristo.

29 Ini ang ginatinguhà ko ning tudo paagi sa gahom nga ginatao sa akon ni Kristo.

2

¹ Gusto ko nga masayuran nindo kung mauno kadakò ang akon pagtinguhà para sa indo kag sa mga taga-Laodicea kag sa iban nga wayà pa nakakakilaya sa akon. ² Ginahuman ko ini agud mapakusog ang inda buot kag magkaisa sinda sa paghigugmà. Kag para magkaigwa sinda ning kumpleto nga pang-intindi kay ang plano ng Dios nga wayà gingpasayura nang una, nga imaw si Kristo hay gingpasayod na sa indo. ³ Si Kristo ang lyabi para maabrihan ang nakatagò nga manggad ng tanan nga kamayad kag pang-intindi parti sa Dios.

⁴ Ginahambay ko ini para wayà ning makapatayang sa indo aber pa sa inda mga hambay nga nakakaingganyo. ⁵ Bisan wayà ako dirà sa indo, ginadumdom ko kamo sa akon tagipusuon. Kag nalilipay gid ako nang mabatian ko nga kamo hay nagakabuhì ning maayo kag malig-on ang indo pagtuo kay Kristo.

Ang Bag-o nga Kabuhì kay Kristo

⁶ Tungod gingbaton na nindo si Kristo Hesus bilang Ginoo, dapat magpadayon kamo sa pagkabuhì nga nagapakig-isa sa iya. ⁷ Ang indo pagtuo sa iya hay pareho sa tanom nga dapat madayom ang gamot kag sa bayay nga dapat matibay ang pundasyon. Sunda nindo ang gingtudlò sa indo, agud makapadayon kamo

nga magalig-on sa pagtuo kay Kristo, nga may kadakò-dakò nga pagpasalamat sa Dios.

⁸ Pag-andam kamo, basì kung mabihag kamo ng mga pangpatayang nga wayà puyos halin sa kalibutanon nga kamayad, kay ini hay sunò sa tradisyon ng mga tawo. Inà nga mga pagpanudlò hay bukon halin kay Kristo kundì halin sa malain nga mga espiritu nga nagagahom sa ini nga kalibutan. ⁹ Mintras nagaistar si Kristo sa kalibutan, yarà gihapon sa iya ang tanan nga pagka-Dios. ¹⁰ Kag tungod sa indo pagpakig-isa sa iya, wayà na ning kuyang ang indo bag-o nga kabuhì, kay siya ang pinakagamhanan sa tanan nga nagagahom kag may otoridad.

¹¹ Tungod sa indo pagpakig-isa kay Kristo, ginakabig kamo nga napaltak* na. Ini nga pagpaltak hay bukon sa lawas, kundì paagi sa himò ni Kristo nga pagbuoy ng malain nga kinaugali ng tawo. ¹² Nang kamo hay gingbawtismuhan, daw ginglubong na kamo kaibahan ni Kristo kag gingbanhaw da kamo kaibahan niya, paagi sa indo pagtuo sa gahom ng Dios nga nagbanhaw kay Kristo.

¹³ Kamo hay dati patay* tungod sa indo mga kasal-anan kag wayà nabuoy ang indo malain nga kinaugali. Pero niyan, gingbanhaw kamo ng Dios sa espirituhanon kaibahan ni Kristo nang gingpatawad ng Dios ang aton tanan nga salà. ¹⁴ Gingpayà niya ang nakasulat nga utang

* **2:13** 2:13 Ang patay diri hay ang mga tawo nga patay spiritwal. Ang gusto hambayon, sinda hay wayà ning relasyon sa Dios. Basaha sa Juan 5:23 kag Efeso 2:1.

sa listahan sunò sa layi kontra sa aton. Kag gingbuoy niya ini paagi sa pagpalangasang sa krus. ¹⁵ Paagi sa adto nga pagkamatay niya sa krus, gingbuoy ng Dios ang gahom ng mga espirituhanon nga pinunò kag ng may otoridad kag gingpakahuy-an niya sinda nga daw paagi sa pagparada para maipakità sa publiko nga gingperdi na niya sinda.

Ang Paandam kontra sa mga Manunudlò nga bukon Matuod

¹⁶ Nganì indì na kamo magpadikta sa mga tawo nga nagahusga sa indo kung ano indo kaunon o inumon, parti sa pagtahod sa mga pyesta, silibrasyon sa kamatyanan ng bulan o Adlaw nga Inugpahuway*. ¹⁷ Ini tanan nga pagsulundan hay anino lang ng matuod nga butang nga pagatumanon naton, nga imaw si Kristo. ¹⁸ Ayaw nindo pagbatuna ang hambay ng mga tawo nga naluluyag magpakunukuno nga mapainubuson kag nagasamba sa mga anghel. Kay ginahambay ninda nga dapat magpatuyad kamo sa inda agud makabaton kamo ning premyo halin sa Dios. Nagapakadakò sinda nga labaw sa indo kay nakakakità kuno sinda ning panan-awon, pero wayà ning basihan kay paagi lang sa inda tawhanon nga panghunahunà. ¹⁹ Wayà sinda nagapasakop sa pagdumaya ni Kristo, nga imaw ang uyo. Pero kita nga iya lawas hay nagapasakop sa iya, pareho sa uyo nga nagatao ng tanan nga mga kahinangyan ng lutaluta kag busog-busog, nganì ang kada parte ng lawas hay

nagakaisa kag nagadakò, sunò sa kung mauno kabahoy ang gusto ng Dios.

²⁰ Namatay na ang indo dati nga kinaugali nang mamatay si Kristo kag ginghilway na kamo sa malain nga mga espiritu nga nagagahom sa ini nga kalibutan. Basi nagakabuhì pa kamo sunò sa kalibutan nga nagapasakop sa idayom ng mga layi? ²¹ Pareho ng: “Ayaw pagtandoga ini, ayaw pagtilawi inà, ayaw paghawiri inà.” ²² Ini tanan nga layi hay sunò lang sa mga sugò kag mga pagpanudlò ng mga tawo. Ini hay parti lang sa mga butang nga ginagamit kag pagkaon nga madalì maubos. ²³ Ini nga mga layi hay daw nagatao ning kamayad kay seryuso sinda sa inda kagustuhan sa pagsamba. Naluluyag sinda magpakunukuno nga mapainubuson kag sobra ang pagpahugà sa lawas. Pero wayà gid ini ning epikto para mapunggan ang mga malain nga handom ng aton lawas.

3

Ang Tamà nga Pagkabuhì ng mga Nagatuo

¹ Tungod kamo hay gingbanhaw sa espiri-tuhanon kaibahan ni Kristo, palabiha gid nindo ang mga butang nga yadto sa langit, kung sa diin nagapungkò si Kristo sa tuo ng Dios nga may gahom kag dungog. ² Isipon gid nindo ang langitnon nga mga butang kag bukon ang kalibutanon. ³ Kay ang indo dati nga kabuhì hay namatay na nang mamatay si Kristo kag ang indo mahimayaon nga kabuhì hay wayà pa gingpakità pareho ni Kristo, kundì nakatagò sa

Dios. ⁴ Si Kristo ang matuod nindo nga kabuhì kag kung magpakità siya liwat, ipapakità da kamo kaibahan niya sa kahimayaan.

⁵ Nganì isikway* na nindo ang kinaugali nga dati hay kalibutanon nga pareho ng: pagpakig-relasyon ning imoral, pag-inuyag, lawasnon nga handom kag paghunahunà ning mahigkò. Kag indì da kamo maghinakog kay ini hay pareho ng pagsamba sa dios-diosan. ⁶ Tungod sa ini nga mga butang, parusahan ng Dios ang mga masinuwayon nga tawo. ⁷ Bago kamo nagtuo kay Kristo, ang indo pagkabuhì hay tiyad da inà.

⁸ Pero niyan, indì na dapat nindo humanon ini tanan nga butang sa indo isigkatawo, pareho ng: kaugot, kahangit, pagdumot, pag-insulto kag paghambay ning kabastos. ⁹ Indì kamo magpinusong sa isa kag isa kay gingbayaan na nindo ang indo dati nga kinaugali kag malain nga mga hinimuan. ¹⁰ Kag niyan, gingkabuhì na nindo ang bag-o nga pagkatawo nga padayon nga ginabag-o ng Dios hasta maging kapareho kamo niya nga nagtuga sa indo, agud makilaya gid nindo si Kristo. ¹¹ Tungod sa aton bag-o nga kinaugali, wayà na ning pagkakaiba ang Judio o bukon, paltak o bukon, ang nitibo nga wayà tinun-an, ang tribo sa bukid, ulipon o bukon. Ang tanan hay pareho sa panirò ng Dios kay si Kristo hay labaw sa tanan kag siya hay nagaistar da sa aton tanan.

¹² Nganì bilang mga gingpili ng Dios, nga ginglain para sa iya kag ginahigugmà, ini nga

* **3:5** 3:5 Sa literal: patyon na nindo.

mga butang hay dapat makità sa indo pagkabuhì: ang pagkamaluluy-on, pagkamabuot, pagkamapainubuson, pagkamahinahon kag pagkamapasensyahon sa isigkatawo. ¹³ Kung may reklamo ang aber sin-o kontra sa iban, maging matiniison kamo kag mapinatawaron sa isa kag isa. Pareho ng Ginoo nga nagpatawad sa indo, imaw da ang humanon nindo. ¹⁴ Labaw sa tanan, idugang nindo ang paghigugmà kay paagi diri magkaigwa kamo ning perpikto nga pagkakaisa. ¹⁵ Kag paharia sa indo tagipusuon ang indo maayo nga relasyon nga ginatao ni Kristo, kay ang pagkatawag ng Dios sa indo hay maging kaibahan sa isa ka lawas para mabaton nindo ang katawhayan. Kag magpasalamat kamo permi sa Dios.

¹⁶ Itanom gid nindo sa indo tagipusuon ang mga mensahe ni Kristo. Itudlò kag ilaygay ini sa isa kag isa sunò sa kamayad halin sa Dios. Magkanta kamo ng mga salmo, mga imno kag iban pa nga mga kanta nga ginatao ng Espiritu Santo. Kantahon nindo ini nga may pagpasalamat sa Dios halin sa indo tagipusuon. ¹⁷ Kag ano man ang indo ginahambay o ginahuman, humana ang tanan bilang tagasunod ni Ginoong Hesus. Magpasalamat kamo sa Dios nga Amay paagi sa iya.

Ang Maayo nga Relasyon Bilang Tagasunod ni Kristo

¹⁸ Mga babayi, magpasakop kamo sa indo mga asawa kay imaw ini ang tamà bilang mga tagasunod ng Ginoo. ¹⁹ Kamo naman, mga lyaki,

higugmaa nindo ang indo mga asawa kag indi nindo sinda pagtrataron nga ulipon kundi may kabuot.

²⁰ Mga ungà, sunda nindo ang indo mga ginikanan sa tanan nga butang, kay ginakalipay ini ng Ginoo. ²¹ Mga tatay, ayaw nindo pagnginuyabi ang indo mga ungà, basi kung mabuy-an sinda ning pagsalig sa inda kaugalingon.

²² Mga ulipon, sunda nindo ang indo mga amo diri sa dutà sa tanan nga butang, bukon lang kung sinda hay nagatan-aw para madayaw ninda kamo. Dapat halin sa tagipusuon nga sinsero ang indo pagtuman nga may pagtahod sa Ginoo. ²³ Ano man ang indo ginahuman, humana ini nga hugot sa indo tagipusuon, nga bukon lang kamo sa tawo nagaserbisyo, kundi sa Ginoo. ²⁴ Sayod nindo nga may mababaton kamo nga panublion halin sa Ginoo bilang bayos kay ginaserbisuhan nindo si Kristo nga Ginoo. ²⁵ Pero ang aber sin-o nga nagahuman ning malain hay susukuton ng Dios tungod sa iya mga kasal-anan kay ang Dios hay wayà ning may ginapaburan.

4

¹ Kamo naman nga mga amo, dapat maging tamà kag pantay-pantay ang indo pagtratar sa indo mga ulipon. Dumduma nindo nga kamo da hay may Amo sa langit.

Ang mga Bilin

² Magpadayon kamo sa pagpangamuyò. Magdahan kamo sa indo ginahambay mintras naga-pangamuyò kamo kag magpasalamat da sa Dios.

³ Ipangamuyò da nindo kami nga maghuman ning paagi ang Dios para makawali kami parti sa plano ng kaluwasan nga halin kay Kristo nga dati anay hay wayà gingpasayod. Tungod sa akon pagwali parti kay Kristo, ako niyan hay nakapriso. ⁴ Ipangamuyò nindo nga maipasayod ko ini nga mensahe ning klaro, kay ini ang kahinangyan.

⁵ Magpakità kamo ning kamayad sa indo pagginawi sa atubangan ng mga tawo nga wayà nagatuo kag ayaw mag-uyaki ang indo oras kundì ipakità nga kamo hay tagasunod ni Kristo.

⁶ Kung kamo nagahambay, kahinangyan may kaluoy, pareho ng asin nga nagatao ning sabor sa pagkaon, agud magkaigwa sinda interis sa indo ginahambay. Sa ini nga paagi, masasayuran nindo kung pauno sabaton ning tamà ang pangutana ng kada isa.

Ang Katapusan nga Pagpangamusta

⁷ Si Tykicus nga aton palanggà nga utod, ang mabalità sa indo parti sa tanan nga kamutangan ko diri. Siya hay matutom nga miyugserbisyo kag ulipon ng Ginoo. ⁸ Gingsugò ko siya dirà sa indo kaibahan ang sulat para masayuran nindo ang parti sa amon sitwasyon diri, agud mapakusog ang indo buot. ⁹ Kaibahan niya si Onesimus, ang matutom kag palanggà nga utod nga indo kasimanwa. Sinda ang mabalità sa indo tanan ng natatabò diri.

¹⁰ Nagapangamusta sa indo si Aristarcus, ang kaibahan ko nga priso kag si Marcos nga pakaisa ni Bernabe. (Igwa na ako ning gingbilin sa indo parti kay Marcos. Batuna nindo siya ning maayo, kung mag-abot dirà.) ¹¹ Nagapangamusta da sa indo si Hesus nga ginatawag da nga Justus. Sinda lang ang mga Judio nga naging Kristyano nga kaibahan ko sa pagserbisyo sa gingharian ng Dios. Sinda ang nagatao ning kusog sa akon tagipusuon.

¹² Nagapangamusta sa indo si Epafras, ang indo kasimanwa nga ulipon ni Kristo Hesus. Permi siya nagapangamuyò ning hugot sa tagipusuon para sa indo, agud maging perpikto ang indo pagtuo kag wayà kamo nagaduha-duha sa kabubut-on ng Dios sa tanan nga butang. ¹³ Ako mismo hay makapamatuod nga siya hay nagapangabudlay gid para sa indo kag sa mga nagatuo sa Laodicea kag sa Hierapolis.

¹⁴ Si Demas kag si Lucas nga aton palanggà nga doktor hay nagapangamusta sa indo. ¹⁵ Ikamusta da nindo kami sa mga kauturan sa Laodicea. Imaw da kay Nymfa kag sa mga nagatuo nga nagatipon sa iya bayay para magdayaw sa Dios.

¹⁶ Kung mabasa na nindo ini nga sulat, siguraduha gid nga mabasa da ini sa mga nagatuo sa Laodicea. Kag dapat da nindo mabasa ang sulat nga gingpadaya ko sa inda. ¹⁷ Hambaya si Arkipus nga kahinangyan ipadayon niya ang trabaho nga gingtao sa iya ng Ginoo hasta nga matapos ini.

¹⁸ Nagapangamusta ako sa indo. Dumduma da

ako diri sa prisuhan sa indo pangamuyò. Kabay
pa nga mabaton nindo ang grasya nga halin sa
Dios.

Ini ang akon pirma, Si Pablo.

**Bag-o nga Kasugtanan
Romblomanon: Bag-o nga Kasugtanan (New
Testament)**

copyright © 2018 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Romblomanon)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 13 Jul 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

4de624ce-34e7-5a8f-a597-674e8f806461